

lobci, ani obžaloby Josefa N-a pro přestupek dle §u 496 tr. z., byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn.

Čís. 1161.

Přečin dle §u 303, odstavec druhý, tr. zák.

Zavěšení křížů v učírnách může býti též otázkou života státního a politického. K pojmu »promlouvání« o věcech státního a politického života.

(Rozh. ze dne 16. března 1923, Kr II 8/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 19. září 1921, jímž byl obžalovaný P. Josef P. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin dle §u 303 tr. zák. a čl. I zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství vychází z předpokladu, že se skutková zjištění nalézacího soudu, pokud jde o doslov řeči, obžalovaným v kostele po skončeném kázání s kazatelny pronesené, kryjí s doznáním obžalovaného. Tomu však tak není. Nalézací soud uvádí v důvodech rozsudku nejprve doslov řeči obžalovaného podle obžalovacího spisu, pak doslov této řeči podle obhajoby obžalovaného, uvádí a odůvodňuje pak dále, že a proč nemohl vzítí doslov řeči obžalovaného za prokázany, a má konečně toliko za prokázáno, že »obžalovaný po skončeném kázání v kostele promlouval o odstranění křížů z učíren a o solidárním vystupování všech věřících, v jejichž čele sám půjde, proti zamýšlenému odstranění křížů«. Nalézací soud nezjišťuje tedy doslovu řeči obžalovaného, a, ježto zmateční stížnost státního zastupitelství nevytýká s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. neúplnost rozsudku, dlužno při přezkoumání rozsudku vycházeti pouze ze shora uvedeného zjištění. Budiž předesláno, že kříž jest symbolem křesťanství vůbec a katolického náboženství zvláště; zavěšení a odstranění kříže nemusí však býti vždy otázkou ryze náboženskou, nýbrž může také býti, zejména jedná-li se o kříž v místnostech školních, otázkou života státního a politického; v tomto směru nelze tedy souhlasiti s názorem nalézacího soudu, který pokládá otázku tu za záležitost pouze náboženského rázu. Vždyť k věcem života státního a politického patří rozdělení moci a vlády ve státě a úprava poměrů sociálních, hospodářských a kulturních, mezi něž náleží zajisté i otázka umístění křížů v místnostech školních, takže určení příslušných směrnic k řešení otázky zavěšení a odstranění křížů

ze školních učeben čítati jest k otázkám života státního a politického. Jiná jest však otázka, zakládá-li v tomto případě jednání obžalovaného tak, jak bylo zjištěno nalézacím soudem, v objektivním i subjektivním směru skutkovou povahu činu, z něhož je viněn, totiž je-li promlouváním o věcech státního nebo politického života po rozumu § 303 tr. zák. a čl. I. odstavec 2 zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. Tuto otázku nelze vzhledem k uvedenému zjištění nalézacího soudu zodpověděti jednotně, neboť nutno rozlišovati mezi první a druhou částí tohoto zjištění. Nalézací soud praví nejprve zcela všeobecně, že »obžalovaný po skončeném kázání v kostele s kazatelnou promlouval o odstranění křížů z učíren«. Tím nezjišťuje však soud žádných skutečností, které by bylo lze podřaditi pod skutkovou povahu přečinu dle § 303 tr. zák. a čl. I odstavec druhý shora uvedeného zákona, neboť nezjišťuje, co obžalovaný promlouval a jaký smysl a jakou tendenci mělo toto jeho promlouvání. »Promlouváním« po rozumu čl. I. odstavec druhý zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. není zajisté v každém případě již pouhé konstatování nějakého fakta, týkajícího se státního nebo politického života; pojem »promlouvání« předpokládá, že promlouvající probírá s určitého hlediska otázku státního a politického života, že pojednává o jich významu a dosahu, že je vysvětluje a rozebírá jich důležitost a důsledky pro vytváření obecného dobra, a že takto po případě zasahuje do funkcí státních úřadů a politických činitelů. Zjistil-li však nalézací soud pouze zcela všeobecně, že obžalovaný promlouval o odstranění křížů z učíren, učinil povšechný závěr, neopřeny o zjištěný podklad skutkový a nelze v tomto směru v jednání obžalovaného spatřovati objektivní skutkovou povahu shora uvedeného přečinu, neboť nejsou zjištěny zmíněné právě náležitosti pojmu »promlouvání«. V tomto dosahu jest tudíž zmateční stížnost neodůvodněnou. Pokud však má nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný jako duchovní při úkonu náboženském promlouval o »solidárním vystoupení všech věřících, v jejichž čele sám půjde, proti zamýšlenému odstranění křížů« nelze v tomto zjištěném jednání obžalovaného spatřovati pouhé konstatování nějakého fakta nebo promlouvání o věcech ryze náboženských, pokud se týče o věcech k náboženské a mravní výchově sloužících, neboť podle tohoto zjištění promlouval obžalovaný o věcech, dotýkajících se již života státního a politického. Avšak po této stránce postrádá zjištění nalézacího soudu dostatečného podkladu ve spisech, zejména v záznamech protokolu o hlavním přelíčení, pokud se týče v dosavadních výsledcích průvodního řízení, ježto nelze přehlédnouti, že byl v obžalobu dán pouze výrok obžalovaného ze dne 5. května 1921 a nikoliv i ze dne 15. května 1921. Není také v subjektivním směru zjištěno, zda si obžalovaný vůbec byl vědom, že promlouvá o věcech státního a politického života. Že při tomto zjišťování bude nutno také přihlížeti k událostem, jež 5. května 1921 předcházely, zejména k smírnému ujednání obžalovaného s okresním hejtmanem, k opětovnému zavěšení křížů a k slíbenému obžalovaným uklidnění lidu, plyne již z povahy věci samé. Teprve v uvážení všech těchto okolností bude lze usuzovati na bezelstnost neb obmyslnost obžalovaného jakož i na jeho úmysl aneb aspoň vědomí .